

Vyhodnotenie Spoločného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022

Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022 (Spoločný program rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022, ďalej len „SPRO“) spolu s územným plánom konkrétneho územia je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, ktorí formulujú svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. SPRO Horného Liptova bolo spracované na obdobie rokov 2015 až 2022 a je výsledkom strategického plánovania. Spracovanie SPRO bolo realizované pre členov MAS Horný Liptov, t.j. 24 obcí a mesto Liptovský Hrádok.

V súčasnosti je platnosť SPRO ukončená a vyvstáva potreba aktualizácie SPRO (ďalej len a-SPRO), vychádzajúca z vyhodnotenia ukončeného programového obdobia 2015 - 2022 a s platnosťou pre nasledujúce obdobie 2023 – 2029. Manažovaním a koordináciou aktualizácie SPRO sa obec a mesto rozhodlo poveriť Miestnu akčnú skupinu Horný Liptov.

Vzhľadom k tomu, že v súčasnosti nie je k dispozícii špecifická metodika aktualizácie PHSR, tak sa pri spracovaní a-SPRO postupovalo v súlade so systémom monitorovania a hodnotenia v dokumente SPRO a zároveň v súlade so zberom údajov poskytovaných vyššiemu územnému celku Žilinského samosprávneho kraja.

Počas celého obdobia plnenia SPRO sa uskutočňoval systematický zber údajov v stanovenom časovom horizonte jedného roka, a to najmä na miestnej úrovni. Zber údajov bol časovo harmonizovaný podľa zaužívaných termínov vykazovania činností a financií v samosprávach pre štátne inštitúcie a zároveň pre účel každoročného zberu údajov potrebných na predloženie súhrnnej správy o plnení SPR obcí Horného Liptova Úradu ŽSK k termínu do konca mája príslušného roka.

Pre potreby zberu údajov SPRO zostavila kancelária MAS monitorovacie hárky a zaslala ich obciam a mestu do konca sledovaného roka. Obec s podporou pracovnej skupiny zosumarizovala počet podporených projektov v danom roku v rámci všetkých zadaných špecifických cieľov a opatrení Strategickkej a programovej časti dokumentu SPRO.

Pre potreby vyhodnotenia sa v monitorovacích hárkach sledovali nasledovné ukazovatele/aspekty:

- počet realizovaných projektov/zámerov v sledovanom období
- špecifikácia projektov/zámerov (názov, oblasť realizácie)
- celkové náklady vynaložené na projekt/aktivitu
- rozloženie celkových nákladov na projekt/aktivitu podľa nákladov vynaložených z rozpočtu obce (bežné, kapitálové výdavky) a na zdroje, vrátane pomenovania externých zdrojov

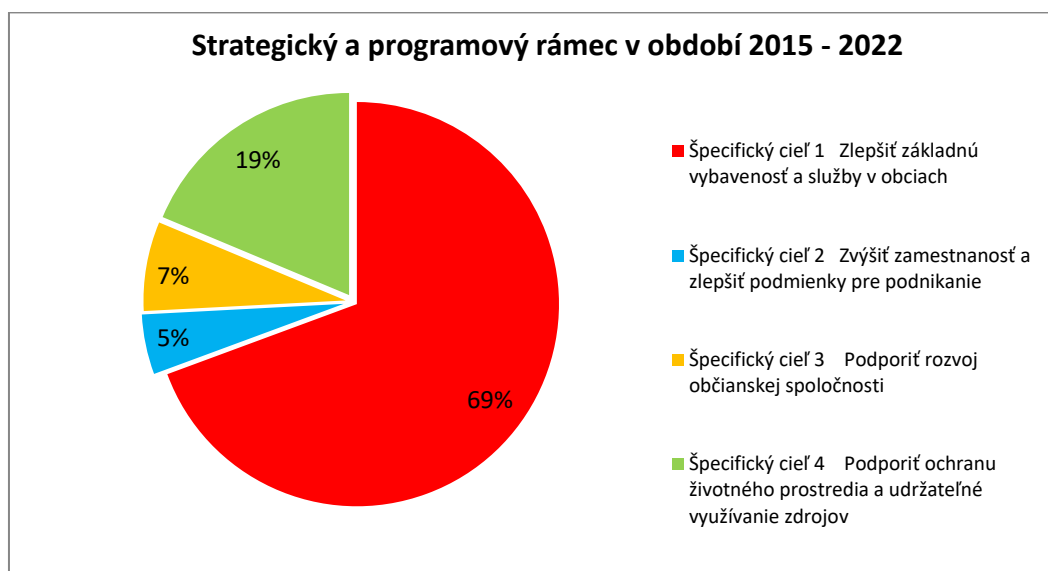
Vzhľadom ku krátkemu sledovanému časovému horizontu jedného roka a náročnosti realizácie projektových cyklov, ktoré presahujú sledované obdobie, boli niektoré hárky bez údajov, nakoľko obec mala projekty/aktivity v procese.

Na samotnej realizácii plánovaných projektov, zámerov a aktivít obcí a mesta mala značný dopad aj pandemická situácia ochorenia COVID-19, ktorá v rokoch 2020 a 2021 ovplyvnila, resp. pozastavila aktivity nielen v regióne Horného Liptova, ale mala celospoločenský a celosvetový dopad na celkové aktivity národného a regionálneho charakteru. Vzhľadom na pretrvávajúce spomalenie výkonnosti ekonomiky v súvislosti s prejavmi COVID krízy, možno očakávať pokračovanie negatívnych dopadov na regionálnu ekonomiku a celkovú úroveň kvality života v regióne.

Ďalším dôležitým aspektom vplývajúcim na samotnú realizáciu zadaných zámerov bolo oneskorenie implementácie Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, meškanie implementácie nástroja LEADER/CLLD a implementácie rozvojových stratégií Miestnych akčných skupín – rozhodnutie o schválení MAS a udelení štatútu bolo realizované až koncom roku 2017 a ani v roku 2021 nenastalo plné sfunkčnenie nástroja.

Z dostupných údajov o všetkých ukončených projektových zámeroch obcí a mesta počas celého monitorovacieho obdobia bol spracovaný súhrnný prehľad opatrení realizovaných obcami, na základe ktorého je možné vyhodnotiť napĺňanie zadaných cieľov SPRO.

Strategický a programový rámec SPRO tvorí stratégiu rozvoja územia a určuje hlavné ciele a prioritné oblasti jeho rozvoja. Na základe strategickej vízie boli navrhnuté špecifické ciele, ktoré mali prispieť k jej naplneniu. Realizáciou konkrétnych projektových zámerov a aktivít obcí a mesta a investíciou finančných prostriedkov do zadaných oblastí môžeme posúdiť naplnenie jednotlivých špecifických cieľov.

Napĺňanie strategického a programového rámca v období 2015 - 2022

Programový rámec definuje opatrenia a indikatívne aktivity priradené k jednotlivým cieľom a prioritným oblastiam. Konkrétne projektové zámery a aktivity tak napĺňajú definované špecifické ciele a celkovú realizáciu SPRO.

V rámci **Špecifického cieľa 1** *Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obciach* bolo zrealizovaných a ukončených spolu 534 projektových zámerov v celkovej sume 27.031.885,21 €. *Na podporu rozvoja bývania v opatrení 1.1* bolo realizovaných 44 projektov v 16 obciach v celkovej sume 5.968.749,19 €. V oblasti *dobudovania dopravnej a technickej infraštruktúry v opatrení 1.2* bolo realizovaných 164

projektových zámerov takmer vo všetkých obciach v celkovej sume 10.191.542,34 €. Na zvýšenie bezpečnosti a skvalitnenie sociálnej a občianskej vybavenosti v **opatrení 1.3** sa zrealizovalo 326 projektových zámerov vo všetkých obciach a meste v celkovej sume 10.871.593,68 €.

Špecifické ciele	Opatrenia	Počet projektov	Suma za opatrenie	Suma za špecifický cieľ
Špecifický cieľ 1 Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obciach	1.1 Podporiť rozvoj bývania	44	5 968 749,19 €	27 031 885,21 €
	1.2 Dobudovať dopravnú a technickú infraštruktúru	164	10 191 542,34 €	
	1.3 Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť	326	10 871 593,68 €	

Špecifický cieľ 1 Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obciach

V rámci **Špecifického cieľa 2** Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie bolo zrealizovaných a ukončených spolu 47 projektových zámerov s celkovou vynaloženou sumou 1.868.901,37 €. Na vytvorenie podmienok pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v obciach v **opatrení 2.1** bolo zrealizovaných 20 projektov v 8 obciach s celkovou vynaloženou sumou 1.279.874,91 €. Na posilnenie marketingu obcí a regiónu v **opatrení 2.2** zrealizovalo 8 obcí spolu 27 projektových zámerov v celkovej sume 589.026,46 €.

Špecifické ciele	Opatrenia	Počet projektov	Suma za opatrenie	Suma za špecifický cieľ
Špecifický cieľ 2 Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie	2.1 Vytvoriť podmienky pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v obciach	20	1 279 874,91 €	1 868 901,37 €
	2.2 Posilniť marketing obcí a regiónu	27	589 026,46 €	

Špecifický cieľ 2 Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie

V rámci **Špecifického cieľa 3** Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti bolo zrealizovaných a ukončených spolu 173 projektových zámerov v celkovej sume 2.783.963,42 €. Na zlepšenie kvality spoločenského života v obciach a podporovanie aktivít pre využitie voľného času v **opatrení 3.1** bolo uskutočnených 150 projektových zámerov v 15 obciach s celkovou vynaloženou sumou 2.641.992,33 €. Na zlepšenie znalosti územia a posilnenie pocitu hrdosti na obec a región v **opatrení 3.2** bolo zrealizovaných 19 projektových zámerov v 9 obciach s vynaloženou sumou 137.270,89 €. V rámci spolupráce v území v **opatrení 3.3** zorganizovali 3 obce a mesto regionálne a medzinárodné podujatia a projekty v celkovej sume 4.700,20 €. V **opatrení 3.4** zameranom na zlepšenie medzifudských vzťahov neboli realizované žiadne projektové zámery aj napriek tomu, že v 6 obciach boli zadefinované indikatívne aktivity.

Špecifické ciele	Opatrenia	Počet projektov	Suma za opatrenie	Suma za špecifický cieľ
Špecifický cieľ 3 Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti	3.1 Zlepšiť kvalitu spoločenského života v obciach a podporovať aktivity pre využitie voľného času	150	2 641 992,33 €	2 783 963,42 €
	3.2 Zlepšiť znalosť územia a posilniť pocit hrdosti na obec/región	19	137 270,89 €	
	3.3 Podporiť spoluprácu na všetkých úrovniach v území aj mimo neho	4	4 700,20 €	
	3.4 Zlepšiť medzifudské vzťahy	0	- €	

Špecifický cieľ 3 Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti

V rámci **Špecifického cieľa 4** zameraného na *Podporu ochrany životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov* bolo v sledovanom období ukončených 78 projektových zámerov v celkovej vynaloženej sume 7.285.118,24 €. *Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok* v **opatrení 4.1** sa podarilo v 10 obciach realizáciou 22 projektových zámerov v celkovej hodnote 881.154,26 €. *Zníženie rizika negatívnych dôsledkov prírodných katastrof a katastrofických udalostí* v **opatrení 4.2** sa uskutočnilo v 4 obciach realizáciou 7 projektov v celkovej vynaloženej sume 2.042.885,45 €. *Na zavedenie postupov pre zvýšenie ochrany krajiny a krajinotvorby* v **opatrení 4.3** bolo zrealizovaných v 10 obciach 49 projektových zámerov v celkovej sume 4.361.078,53 €.

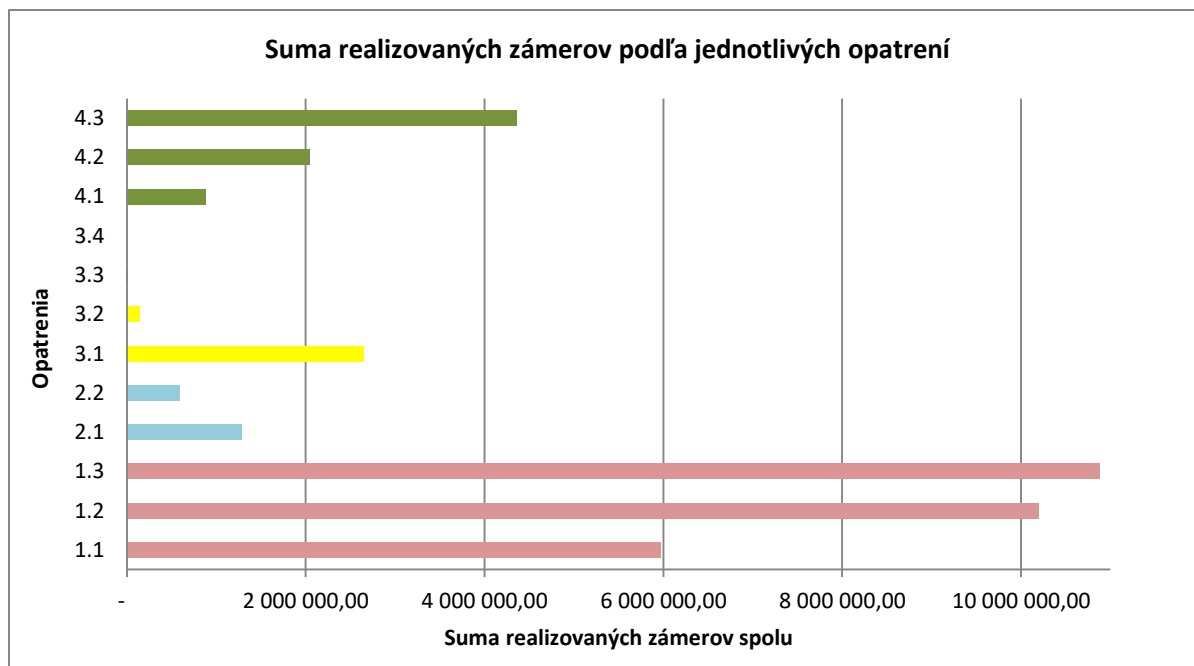
Špecifické ciele	Opatrenia	Počet projektov	Suma za opatrenie	Suma za špecifický cieľ
Špecifický cieľ 4 Podporiť ochranu životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov	4.1 Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok	22	881 154,26 €	7 285 118,24 €
	4.2 Znížiť riziko negatívnych dôsledkov prírodných katastrof a katastrofických udalostí	7	2 042 885,45 €	
	4.3 Zavedenie postupov pre zvýšenie ochrany krajiny a krajinotvorby	49	4 361 078,53 €	

Špecifický cieľ 4 Podporu ochrany životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov

V rámci regiónu Horného Liptova bolo v rokoch 2015 – 2021 zrealizovaných a ukončených 832 projektových zámerov a aktivít v celkovej vynaloženej sume 38.969.868,24 €.

Najvyššie sumy boli investované v oblasti zlepšenia základnej vybavenosti a služieb v obciach, a to konkrétne:

- na zvýšenie bezpečnosti a skvalitnenie sociálnej a občianskej vybavenosti:
  - zabezpečením sociálnej a zdravotnej starostlivosti,
  - zvýšením bezpečnosti v obciach,
  - výstavbou a modernizáciou zariadení sociálnej a občianskej vybavenosti (školské zariadenia, kultúrne domy, obecné budovy, športové a cirkevné zariadenia),
  - zlepšením technického stavu a vybavenia DHZ,
  - rozvojom mestsko-vidieckej infraštruktúry.
- a na dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry:
  - výstavbou a rekonštrukciou dopravnej infraštruktúry (chodníky, mosty, miestne komunikácie, parkoviská, cyklodoprava)
  - budovaním a rekonštrukciou vodovodu, kanalizácie a rozvodných sietí (osvetlenie).

Suma realizovaných zámerov podľa jednotlivých opatrení

Najmenej projektových zámerov bolo zrealizovaných v oblasti rozvoja občianskej spoločnosti. Na podporu a rozvoj regionálnej a nadregionálnej spolupráce na všetkých úrovniach boli uskutočnené 3 medzinárodné podujatia a jeden projekt spolupráce Interreg SK-PL.

V oblasti zlepšenia medziľudských vzťahov, ktoré sa malo dosiahnuť pomocou:

- rozvíjania svojpomoci a dobrovoľníctva,
- zlepšovaním prístupu k spravodlivosti a vnímania problémov druhých,
- podporou menšín, rovnosti príležitostí, tolerancii voči inakosti,

sa nezrealizovali konkrétne projektové zámery tak, ako boli zadané v 6 obciach.

Vyhodnotenie Akčného plánu

(časť 5.3 dokumentu SPRO do roku 2022)

Z výsledku porovnania

- skutočnej realizácie projektových zámerov v období rokov 2015 až 2021
- so zadaným Akčným plánom, ktorý predstavuje realizačnú časť projektových zámerov rozpracovaných na obdobie dvoch rokov, t.j. 2015 a 2016, (v časti 5.3)

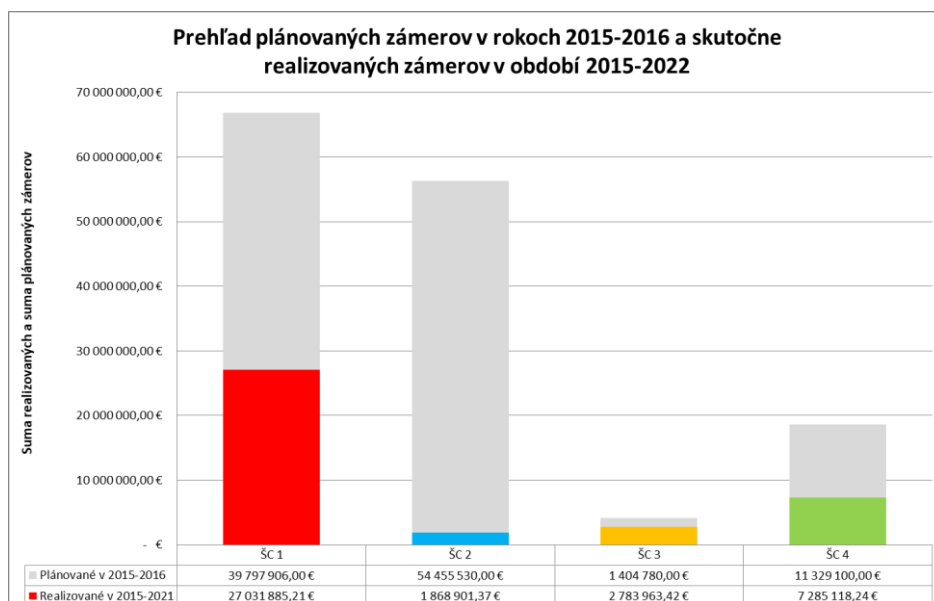
je zrejmé, že z potrieb zadaných v jednotlivých ŠC v časovom horizonte dvoch rokov boli za celé obdobie naplnené nasledovne:

ŠC 1 – realizovaných **32,08 %** z plánovaných zámerov

ŠC 2 – realizovaných len **3,43 %** z plánovaných zámerov

ŠC 3 – realizovaných **50,46 %** z plánovaných zámerov

ŠC 4 – realizovaných **35,70 %** z plánovaných zámerov

Celková suma realizovaných a ukončených projektových zámerov
v území Horného Liptova období rokov 2015 - 2022

Špecifické ciele	Opatrenia	Počet projektov	Suma za opatrenie	Suma za špecifický cieľ
Špecifický cieľ 1 Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obciach	1.1 Podporiť rozvoj bývania	44	5 968 749,19 €	27 031 885,21 €
	1.2 Dobudovať dopravnú a technickú infraštruktúru	164	10 191 542,34 €	
	1.3 Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť	326	10 871 593,68 €	
Špecifický cieľ 2 Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie	2.1 Vytvoriť podmienky pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v obciach	20	1 279 874,91 €	1 868 901,37 €
	2.2 Posilniť marketing obcí a regiónu	27	589 026,46 €	
Špecifický cieľ 3 Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti	3.1 Zlepšiť kvalitu spoločenského života v obciach a podporovať aktivity pre využitie voľného času	150	2 641 992,33 €	2 783 963,42 €
	3.2 Zlepšiť znalosť územia a posilniť pocit hrdosti na obec/región	19	137 270,89 €	
	3.3 Podporiť spoluprácu na všetkých úrovniach v území aj mimo neho	4	4 700,20 €	
	3.4 Zlepšiť medzilidské vzťahy	0	- €	
Špecifický cieľ 4 Podporiť ochranu životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov	4.1 Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok	22	881 154,26 €	7 285 118,24 €
	4.2 Znížiť riziko negatívnych dôsledkov prírodných katastrof a katastrofických udalostí	7	2 042 885,45 €	
	4.3 Zavedenie postupov pre zvýšenie ochrany krajiny a krajín tvorby	49	4 361 078,53 €	
Celková suma realizovaných a ukončených projektových zámerov v území Horného Liptova období 2015 - 2022				38 969 868,24 €